

ET PAR ORD OM DANSK SAMLING

om det, der for mig er det vigtigste i denne Sammenhæng; blot for at skitsere nogle Grundrids som Indledning til et dybere Studium. v. Johs. Dragsdahl

I de senere Aar er der i mange Lande spiret frem en Aandsretning, der ønsker at sætte sit Præg paa alle Livets Omraader ligefra Kunst og Litteratur til Kristendom og Politik. Den bæres af et bestemt Grundsyn og et bestemt Menneskesyn og bliver netop derfor saa altomfattende. I Frankrig ser vi den hos Personalisterne (heriblandt Tænkeren Maritain), i Tyskland møder vi den hos Hermann Kauschnig og andre tidligere Konservative, fra Amerika hos Clare Boothe ("Katastroferne var"), i England (jfr. Churchills Tale d.22/3 1943 om Efterkrigstiden), i Sverige, overalt møder vi den. Man kan f.Eks. kalde den "Det tredje Standpunkt". Hvad den politisk vil, kan man kort udtrykke med Rauschnings Ønsker: Tradition skal erstatte Radikalisme, Evolution Revolution, Decentralisering i Stedet for Centralisering, personligt Initiativ i Stedet for Formynderskab. Den Aandsretning spirer frem, og den vil bryde igennem, og den bliver det, der kommer til at præge Tiden efter Krigen.

I Danmark har den fundet sit politiske Udtryk i "Dansk Samling".

Hvad Dansk Samling vil, er at bære et Grundsyn frem som et Grundlag hvorpaa det danske Folk kan samles tværs over alle Parti- og Klasse-skil for at løse de store Opgaver, der ligger i Fremtiden. Disse Opgaver er saa store, at vi maa staa sammen om Løsningen af dem. Enkelte Partier og Klasser kan ikke gøre det. Vi maa klart sigte efter en Samling udenom Partierne - de politiske Partier maa afskaffes.

Vi rejser os til Kamp mod den Aand, der i de senere Aar har gjort vort Folk svagt. "Hvad-kan-det-nytte"-Aanden, der klarest har faaet Udtryk gennem det radikale Venstre, men iøvrigt gennemsyrrer alle de gamle Partier. Den Aand der sætter det personlige Vel højest, der under Paabe-raabelse af høje aandelige Idealer tjener netop Materialismen. Denne Radikalisme er det, der har svækket Demokratiet. Den er det, der baade politisk og aandeligt har beredt Jordbunden for Diktaturet. Men heller ikke Diktaturet vil vi vide af. Dets Tvang og Menneskeforagt er os afgjort imod. Vi maa have det tredje Standpunkt: Demokratiet med Handlekraften.

Vi har et Livssyn: at Livet er Realitet og Indsats. Herudfra maa vor store Aktivitet ses. I Forhold til Medlemstal er vi den Forening, der har udført langt det største nationale Arbejde under Besættelsen. Og ud fra dette Livssyn gaar vi i Gang med den Kamp, det vil være at gaa mod de gamle Partier og deres Magtposition. Kan de gøre det store Omsving, der skal til for at have Myndighed overfor Fremtiden, saa lad dem blot det. - Men jeg tror ikke, de kan.

Vi har ikke noget Program, men vi har et Grundsyn. Et Grundsyn viser klart, hvordan man vil handle i enhver given Situation, medens man ofte overfor en given Situation maa forlade sit Program. Grundsynet svigter man ikke, fordi det er en Del af En selv. Kender man vort Grundsyn, kender man ogsaa os. - Vi har den Tillid til vore Medmennesker, at de vil gøre et Arbejde for at lære dette nye at kende. Vi vil ikke betragte dem som Stemmekvæg, hvem man kan stikke nogle Punkter i Haanden, for at de saa derudfra skal træffe Afgørelsen - For eller imod!

Vort Grundsyn er dikteret af vort Menneskesyn. Heri ligger ogsaa den afgørende Forskel mellem os og Nazismen: at vi har et Menneskesyn. Nazismen gaar ud fra, at Mennesket er usselt og lavt. Rousseau osv. lige til vor Tids Radikalisme gaar ud fra, at Mennesket er godt. - Begge Teile er galt. Mennesket er syndigt, det kan vi ikke benægte. Men det er skabt af Gud, og derved faar det Værdi, og man maa handle derefter med det: man kan betro det et Ansvar. Med Ansvaret vil det vokse. Ier maa dog være en Myndighed over Mennesket: Staten, men Statsmagten maa ledes af Respekt for

Mennesket. - Udfra dette Menneskesyn kan man øve en folkeopdragende Paavirkning. Derfor vil et kulturelt Oplysningsarbejde som regel gaa forud for vor politiske Indsats. Men den kulturelle Paavirkning er ikke nok. Vore Tanker er saa gennemgribende, at vi maa tage det Ansvar paa os ogsaa at blive politiske. Vi maa gaa ind under Ansvaret, og det gør man først helt, naar man kommer frem ogsaa paa den politiske Arena.

Til Belysning af vort Grundsyn maa vi have udformet enkelte principielle Enkeltheder. Nærmere Enkeltheder udformer vi efter de Situationer, vort Land kommer i, og eftersom dygtige Mænd slutter sig til os.

Staten maa være stærk, handlekraftig (men altsaa behersket af Respekt for Mennesket. Derved fremkommer Friheden - under Ansvar). Man kan skabe den handlekraftige Statsmagt ved at decentralisere. De lokale Anliggender tages bort fra Rigsdagen, der kun skal beskæftige sig med Rigsanliggenderne. Derved kan Rigsdagen gøres mindre og mere handlekraftig. Som Maal maa man sætte Partiernes Afskaffelse. Valg til Rigsdagen maa foregaa i Enkeltmandskredse. Rigsdagsmanden maa ikke være bundet af et Parti, han skal tale udfra sin personlige Overbevisning. Det at være politisk skal være ensbetydende med at være dansk. - I et særskilt Lovting kan Erhvervsrepræsentanter øve sagkyndig Indflydelse paa Lovforslagene.

Vort Lands Fremtid maa være præget af en social Forstaaelse. Vi maa betragte de ringere stillede som ligesaa meget Mennesker som vi. Vi maa forstaa, at de maa hjælpes - og ikke blot ved Ord og Arbejdsløshedsunderstøttelse. ALT maa sættes ind for at skaffe Arbejde. Det er forsmædeligt for et Land, hvis det ikke kan skaffe sine Indbyggere et Levebrød. Arbejderne maa betragtes som Næringsdrivende saavel som Præster, Læger, Købmænd og Landmænd. De har deres Levebrød. Fuldt den samme Ret har Arbejderne hertil. Og vi kan ikke overlade til Arbejderne selv at raade Bod paa disse Forhold. Det er en Opgave, som angaar os alle. - Som en enkelt Udvej til at skaffe Arbejde, kan nævnes Byspredningen.

Hvad man ikke vil forsvare, er man ikke værdig at eje. Derfor skal vi have et Forsvar - et stærkt Forsvar, helst bygget op efter Landeværnsprincippet.

Men skal vi staa virkelig stærkt, maa vi staa som Led i et samlet Norden. Handelsmæssigt, økonomisk, udenrigspolitisk, forsvarsmæssigt maa Norden staa sammen. Først da staar vi vernet mod fremtidige Krænkelser, først da kan vi ret komme til at sætte vort Præg paa Verdensudviklingen. Vi skal alle ofre noget for at gaa ind i det Fællesskab, hvor vi staar som ligestillede Lande.

- - - -

Fordi vi altid vil handle udfra vort Grundsyn, efter hvad Tiden kræver, kan man se en tilsyneladende Svingen i vort Arbejde: Før 9. April satte vi ind for en Reformation af Demokratiet, ved Valget 1943 stod vi som blot national Opposition mod Scavenius, lige efter Krigen staar vi maaske som en nordisk Forening med Sigte mod et forenet Norden. Et Aar efter staar vi maaske som et Parti, der i første Række vil have ordnede sociale Forhold. Men under alt dette ligger Grundsynet fast.

Vore Modstandere vil angribe os med alle Vaaben selv de mest modbydelige. Det maa man være forberedt paa. Men man maa bemærke, at ingen af dem virkelig ved, hvad vi vil. De angriber i Blinde. De anklager os for Uklarhed, men gør intet Forsøg paa at se Meningen bag det hele. Og uden altsaa at vide, hvad vi vil, kommer de med de mest urimelige Beskyldninger mod os (f. Eks. at vi skulde være mod Folkestyret)

Men hvad de end gør: Vore Tanker kan de ikke kvæle.